

MODALITĂȚILE ȘI FORMA ÎNAINȚĂRII CREAȚELOR CREDITORILOR ÎMPOTRIVA DEBITORULUI INSOLVABIL

MODALITIES AND FORM OF FILING CLAIMS BY CREDITORS AGAINST THE INSOLVENT DEBTOR

CZU: 347.275:347.427

<https://doi.org/10.59295/spd2024j.74>

Gheorghe MACOVEI,
ORCID: 0000-0003-0821-3177
e-mail: gheorghe.macovei@macovei.legal
Universitatea de Stat din Moldova

Summary. *The legislator declares in Article 140 of the Insolvency Law the right of any potential creditor to file their claim as follows: if they have a claim against the debtor arising before the date of the opening of proceedings, the creditor shall submit their claim in writing, regardless of its type, through an application for the admission of claims addressed to the court handling the debtor's insolvency case. On the surface, it seems that there is only one way for the creditor to proceed - submitting an application for the admission of the claim. However, the situation is a bit more nuanced, and an analysis of the insolvency law reveals at least three different methods for submitting claims, varying in complexity and form.*

Keywords: *validation of claims, admission of claims, application for admission, introductory application, reference, application for joining*

Cuvinte-cheie: *validarea creanțelor, admiterea creanțelor, cerere de admitere, cerere introductivă, referință, cerere de alăturare*

INTRODUCERE

Legiuitorul declară în articolul 140 al Legii insolvenței [1] dreptul oricărui potențial creditor de a-și înainta creanța sa după cum urmează - *dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvență a debitorului.* Aparent se crează impresia existenței unei singure modalități de a accede a creditorului - **înaintarea unei cereri de admitere a creanței.**

Pe de altă parte interpretarea sistematică a legii ne permite a determina cel puțin 3 modalități diferite de înaintare a creanțelor care având o formă distinctă îndeplinesc același scop - înaintarea creanțelor pentru a fi validate și plătite în caz de distribuție.

În continuare vom deosebi următoarele modalități de înaintare a creanțelor:

- a) *prin înaintarea acestora în cererea introductivă;*
- b) *prin formularea unei referințe/cereri de alăturare;*
- c) *prin înaintarea unei cereri de admitere a creanței;*

Reieșind din prevederile art. 9 Legea insolvenței - *procesul de insolvență se întinde doar pe baza unei cereri de intentare a procesului de insolvență (denumită în continuare cerere introductivă)*. Prin urmare funcția cheie a cererii introductive este pornirea cauzei de insolvență.

Totodată analizând forma cererii introductive a creditorului, art. 20 Legea insolvenței, observăm o asemenea prevedere - alin (1), lit. b) *valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente*. Prin urmare este evident că cererea introductivă îndeplinește încă o funcție certă - **cea de înaintare a creanțelor de către creditorul care depune cerere introductivă**.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În susținerea faptului că cererea introductivă este una din modalitățile legale de înaintare a creanțelor vin și prevederile art. 34 alin (3) Legea insolvenței, în conformitate cu care *prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței și instituie, după caz, comitetul creditorilor*. Prin urmare judecătorul la adoptarea hotărârii, ce are drept scop esențial determinarea statutului de insolvent/solvent al debitorului, realizează încă o funcție, apreciind încă la etapa intentării temeinicia creanțelor înaintate prin aceasta apreciind dreptul creditorului de a primi plata în caz de distribuție.

Reieșind din faptul că cererea introductivă este cea mai complexă având în vedere scopul dublu urmărit, aceasta presupune cele mai stricte cerințe de fond și de formă pentru înaintare.

În primul rând examinând circumstanțele necesare de a fi constatate de instanța de judecată pentru a primi cererea introductivă observăm că aceasta urmează a verifica o serie de cerințe de fond ce afectează propriu-zis dreptul de a cere intentarea unei cauze civile. Reieșind din specificul procedurii de insolvență vom deduce următoarele condiții de fond:

- *Capacitatea procesuală de folosință a persoanei ce depune cerere introductivă;*
- *Inexistența unei hotărâri judecătorești irevocabile pe aceeași cauză,*
- *Inexistența unei încheieri prin care a fost confirmată renunțarea la acțiune sau încheierea tranzacției dintre părți;*
- *Depunerea cererii introductive doar de persoanele prevăzute de lege;*
- *Reglementarea expresă a dreptului solicitantului de a depune cerere introductivă în interesul persoanei;*
- *Inexistența unei proceduri de restructurare intentate în privința debitorului insolvent.*

- *Respectarea competenței jurisdicționale a instanței de judecată;*
- *Existența capacității de exercițiu a persoanei ce depune cerere introductivă;*
- *Semnarea cererii introductive în modul corespunzător;*
- *Existența împuternicirilor reprezentantului de a depune cerere introductivă;*

Menționăm că condițiile de fond enumerate mai sus sunt valabile doar pentru cererea introductivă, reieșind din faptul că aceasta este actul declanșator al unei cauze civile și urmează a dovedi pe deplin existența dreptului de a porni o cauză civilă și posibilitatea realizării acestuia într-un caz concret. În această parte cererea introductivă se aseamănă cu cererea de chemare în judecată, justițiabilul în acest caz fiind obligat de a respecta premisele și condițiile dreptului la acțiune, drept cerințe de fond care demonstrează existența dreptului la acțiune, dar și posibilitatea realizării acestuia.

În ceea ce privește forma cererii introductive aceasta poartă un caracter mixt datorită prevederilor legale aplicabile. În conformitate cu prevederile art. 1 alin (4) Legea insolvențabilității, *procesul de insolvențabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi*. În acest sens condițiilor de formă a cererii introductive se aplică deopotrivă prevederile art. 166, 167 ale Codului de procedură civilă [2] în partea în care nu sunt reglementate de Legea insolvențabilității și art. 16, 17, 20 ale Legii insolvențabilității. Din aceste considerente forma cererii introductive este detaliat reglementată în comparație cu celelalte modalități de înaintare a creanțelor.

Prin urmare vom atrage atenție la următoarele compartimente obligatorii ce țin de forma cererii introductive a creditorului:

- a) *instanța căreia îi este adresată;*
- b) *numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale creditorului și reprezentantului;*
- c) *numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale debitorului;*
- d) *suma datorată*. Atragem atenția cu privire la valoarea creanței, în cerere se indica separat datoria de bază/capitalul împrumutat, penalitatea calculată desfășurat, dobânda calculată, dobânda de întârziere, alte cheltuieli legate de datoria de bază (taxa de stat achitată la judecarea cauzei, serviciile de asistență juridică etc.);
- e) *temeiul creanțelor*. Menționăm că indiferent de faptul, dacă creditorul deține un titlu executoriu sau nu acesta în cererea de înaintare a creanțelor va indica expres actele juridice care au fost izvorul apariției creanțelor – facturi fiscale, acte de recepție a lucrărilor, contracte de vânzare-cumpărare;
- f) *termenul executării creanțelor*. Urmează a se menționa termenul de scadență pe fiecare factură aparte;
- g) *mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții*. Conform art. 1 și art. 50 ale Legii insolvențabilității creditorii garanți sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvențabilitate și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea.

Dacă creanța este garantată, în cerere obligatoriu se vor indica bunurile care fac obiectul garanției indicându-se numărul cadastral (în cazul bunurilor imobile), tipul, marca, numărul, culoarea ș.a.;

h) *rangul la care pretinde să-i fie atribuite creanțele*. Reieșind din același art. 1 și art. 50 ale Legii insolvenței creditorii garantați sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea, iar creditorii chirografari sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și nu sunt asigurate prin garanții (ex: salariații, agenții economici). Prin urmare trebuie indicat concret fiecare creanță de ce rang pentru a stabili corespundere sau nu în cazul includerii în tabelul definitiv al creanțelor;

i) *solicitările față de instanță*. Având în vedere diferențele în solicitări depistate în practică, cu titlu de recomandare solicitările urmează a avea următoarea expunere logică:

- *intentarea procesului de insolvență;*
- *numirea în calitate de administrator provizoriu/al insolvenței,*
- *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță garantată, drept garanție servind bunul imobil cu nr. cadastral, cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități, sau*
- *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță chirografară, cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități.*
- j) *lista actelor anexate.*
 - *Extrase registru ASP (debitor/creditor);*
 - *documente ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor;*
 - *documente ce adevăresc mărimea obligațiilor debitorului față de creditor;*
 - *documente ce adevăresc scadența obligațiilor debitorului față de creditor;*
 - *documente ce adevăresc temeiul intentării procedurii de insolvență față de debitor;*
 - *dovada notificării prealabile;*
 - *dovada notificării Serviciului Fiscal de Stat despre intenția de a depune cerere introductivă;*
 - *dovada achitării taxei de stat și taxei de timbru.*

Respectarea cerințelor de formă cumulativ prevăzute de Codul de procedură civilă și Legea insolvenței permit în primul rând punerea pe rol a cererii introductive, dar cel mai important din perspectiva temei abordate, asigură claritate în partea creanțelor înaintate ca sumă, temei și rang, ceea ce devine iminent la momentul îndeplinirii tabelului preliminar și tabelului definitiv al creanțelor.

Cea de-a doua modalitatea de înaintare a creanțelor în raport cu cererea de admitere este referința și/sau cererea de alăturare depusă de creditorul care nu a depus cerere in-

troductivă. Aplicarea acestei instituții este posibilă în condițiile în care pe rolul instanței de judecată deja se află intentată o cauză de insolvabilitate la etapa admiterii cererii introductive și pentru debitor, dar și creditorii s-a oferit timpul necesar pentru a se expune în partea existenței sau lipsei temeiului de insolvabilitate.

Deși finalitatea etapei de examinare a cererii introductive este constatarea sau nu a existenței temeiului de insolvabilitate totuși rațiunea depunerii referinței rezidă nu doar în exprimarea dezacordului sau acordului cu intentarea procesului. Reieșind din art. 28 alin (6) Legea insolvabilității, *în cel mult 30 de zile de la notificarea efectuată conform art.26, creditorii prezintă o referință la cererea introductivă, prin care se opun intentării procesului de insolvabilitate ori se alătură cererii introductive prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului*. Prin urmare observăm o particularitate interesantă a actului denumit generic „referință” și anume **posibilitatea alăturării la cererea introductivă prin înaintarea creanțelor** asupra patrimoniului debitorului.

În așa mod legiuitorul instituie încă o posibilitatea de înaintare a creanțelor prin depunerea referinței în care se înaintează creanțe. Textul legii este destul de ambiguu și utilizează denumirea referință în două sensuri. Pe de o parte referința este actul de exprimare a opunerii în privința intentării procesului de insolvabilitate, pe de altă parte este actul de alăturare prin înaintarea creanțelor. În acest sens în practică des se întâlnește așa numita „cerere de alăturare” care constituie o cerere separată de alăturare la cererea introductivă, fără a formula cerere de admitere, dar prin care se indică asupra creanțelor existente a creditorul care se alătură.

Mai mult prevederile art. 140 alin (4) Legea insolvabilității în care se prevede că, *creanțele incluse în tabelul preliminar în baza cererilor scrise ale creditorilor nu se cer confirmate repetat prin cerere de admitere la includerea lor în tabelul definitiv*, parcă susține că orice cerere înaintată după admiterea spre examinare a cererii introductive de înaintare a creanței trebuie trecută în tabelul preliminar. Pe de altă parte art. 29 alin (1) al Legii insolvabilității prevede expres că, *creanțele față de patrimoniul debitorului vor fi înregistrate de administratorul provizoriu într-un tabel preliminar al creanțelor în funcție de datele evidenței contabile a debitorului și în baza cererilor de admitere a creanțelor înaintate instanței de către creditorii ale căror creanțe sunt anterioare datei de admitere a cererii introductive spre examinare*. Adică se pune accentul pe necesitatea formulării anume a cererii de admitere a creanței.

În ceea ce ne privește considerăm că indiferent de forma actului orice creanță înaintată formulată conform cerințelor minime urmează a fi trecută în tabelul preliminar, or reieșind din aceleași prevederi citate mai sus ale art. 34 alin (3) Legea insolvabilității judecătorul va fi obligat să se pronunțe asupra tuturor cerințelor înaintate ca respinse sau admise.

Având în vedere efectul referinței/cererii de alăturare asupra validării creanțelor recomandăm respectarea cu strictețe a cerințelor minime de formă ce vor asigura înaintarea și validarea corespunzătoare:

a) *instanța căreia îi este adresată;*

b) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale creditorului și reprezentantului;

c) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale debitorului;

d) *suma datorată*. Atragem atenția cu privire la valoarea creanței, în cerere se indica separat datoria de bază/capitalul împrumutat, penalitatea calculată desfășurat, dobânda calculată, dobânda de întârziere, alte cheltuieli legate de datoria de bază (taxa de stat achitată la judecarea cauzei, serviciile de asistență juridică etc.);

e) *temeiul creanțelor*. Menționăm că indiferent de faptul, dacă creditorul deține un titlu executoriu sau nu acesta în cererea de înaintare a creanțelor va indica expres actele juridice care au fost izvorul apariției creanțelor – facturi fiscale, acte de recepție a lucrărilor, contracte de vânzare-cumpărare;

f) *termenul executării creanțelor*. Urmează a se menționa termenul de scadență pe fiecare factură aparte;

g) *mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții*. Conform art. 1 și art. 50 ale Legii insolvenței creditorii garantați sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea. Dacă creanța este garantată, în cerere obligatoriu se vor indica bunurile care fac obiectul garanției indicându-se numărul cadastral (în cazul bunurilor imobile), tipul, marca, numărul, culoarea ș.a.;

h) *rangul la care pretinde să-i fie atribuite creanțele*. Reieșind din același art. 1 și art. 50 ale Legii insolvenței creditorii garantați sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea, iar creditorii chirografari sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și nu sunt asigurate prin garanții (ex: salariații, agenții economici). Prin urmare trebuie indicat concret fiecare creanță de ce rang pentru a stabili corespundere sau nu în cazul includerii în tabelul definitiv al creanțelor;

i) *solicitările față de instanță*. În cazul solicitărilor urmează să luăm în considerație în primul rând tipul actului și anume faptul că suntem în prezența unei referințe. În acest sens urmează să luăm în considerare următoarele:

- *intentarea procesului de insolvență/respingerea cererii introductive ca neîntemeiată;*
- *numirea în calitate de administrator provizoriu/al insolvenței, pentru situațiile de intentare a procesului;*
- *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță garantată, drept garanție servind bunul imobil cu nr. cadastral, cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități, sau*
- *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță chiro-*

grafara, cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități.

j) *lista actelor anexate.*

- *Extrase registru ASP (creditor);*
- *documente ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor;*
- *documente ce adevăresc mărimea obligațiilor debitorului față de creditor;*
- *documente ce adevăresc scadența obligațiilor debitorului față de creditor;*
- *documente ce adevăresc temeiul intentării procedurii de insolabilitate față de debitor;*

Doar o asemenea formă a referinței/cererii de alăturare va permite asigurarea clarității în partea creanțelor înaintate ca sumă, temei și rang, ceea ce este iminent la etapa îndeplinirii tabelului preliminar și prelurării informației în tabelului definitiv al creanțelor. Amintim că legiuitorul a reglementat expres valabilitatea depunerii unei singure cereri de înaintare a creanței și trecerea informației în tabelul preliminar scutește de repetarea cererii în tabelul definitiv. Aceasta rezultă expres din prevederile art. 140 alin (4) al Legea insolabilității, în conformitate cu care, *creanțele incluse în tabelul preliminar în baza cererilor scrise ale creditorilor nu se cer confirmate repetat prin cerere de admitere la includerea lor în tabelul definitiv.*

Și în sfârșit ultima modalitate expres prevăzută drep mod de înaintare a creanțelor este cererea de admitere a creanțelor. Reieșind din prevederile art. 141 alin (1) Legea insolabilității, *cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată, cu excepțiile stabilite la art.19.* În așa mod legiuitorul stabilește semnul egal între aceasta și cererea de chemare în judecată sub aspect de formă. Totuși urmează a distinge clar faptul că în timp ce cererea de chemare în judecată este forma în care se înaintează o pretenție material juridică (ca element a acțiunii civile) bazată pe temeiuri și circumstanțe concrete, cererea de admitere a creanțelor este actul prin care se înaintează o creanță față de debitorul insolabil născută pînă la intentarea cauzei de insolabilitate.

În aceeași ordine de idei vom indica asupra deosebirii dintre cererea introductivă și cererea de admitere a creanțelor, or prima obligatoriu are solicitările de intentare a cauzei de insolabilitate și declarația a persoanei insolabile.

Sub aspect de formă a cererii de admitere a creanțelor vom lua în considerare art. 166, 167 Cod de procedură civilă, art. 20 Legea insolabilității, dar și art. 141 alin 2 și 3 al Legii insolabilității în conformitate cu care, *cererea va cuprinde: numele/denumirea creditorului, domiciliul/sediul, suma datorată, temeiul creanțelor, precum și mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții. La cerere se anexează documentele justificative din care izvorăsc creanțele și actele de constituire de garanții.*

CONCLUZII

Reieșind din cele expuse recomandăm următoarele condiții de formă a cererii de admitere a creanțelor:

- a) instanța căreia îi este adresată;
- b) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale creditorului și reprezentantului;
- c) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale debitorului;
- d) *suma datorată*. Atragem atenția cu privire la valoarea creanței, în cerere se indica separat datoria de bază/capitalul împrumutat, penalitatea calculată desfășurat, dobânda calculată, dobânda de întârziere, alte cheltuieli legate de datoria de bază (taxa de stat achitată la judecarea cauzei, serviciile de asistență juridică etc.);
- k) *temeiul creanțelor*. Menționăm că indiferent de faptul, dacă creditorul deține un titlu executoriu sau nu acesta în cererea de înaintare a creanțelor va indica expres actele juridice care au fost izvorul apariției creanțelor – facturi fiscale, acte de recepție a lucrărilor, contracte de vânzare-cumpărare;
- l) *termenul executării creanțelor*. Urmează a se menționa termenul de scadență pe fiecare factură aparte;
- m) *mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții*. Conform art. 1 și art. 50 ale Legii insolabilității creditorii garantați sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea. Dacă creanța este garantată, în cerere obligatoriu se vor indica bunurile care fac obiectul garanției indicându-se numărul cadastral (în cazul bunurilor imobile), tipul, marca, numărul, culoarea ș.a.;
- n) *rangul la care pretinde să-i fie atribuite creanțele*. Reieșind din același art. 1 și art. 50 ale Legii insolabilității creditorii garantați sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate și sunt asigurate prin garanții reale (ex: gajul, ipoteca) în conformitate cu legea, iar creditorii chirografari sunt acea clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate și nu sunt asigurate prin garanții (ex: salariații, agenții economici). Prin urmare trebuie indicat concret fiecare creanță de ce rang pentru a stabili corespundere sau nu în cazul includerii în tabelul definitiv al creanțelor;
- o) *solicitările față de instanță*. Având în vedere diferențele în solicitări depistate în practică, cu titlu de recomandare solicitările urmează a avea următoarea expunere logică:
- *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță garantată, drept garanție servind bunul imobil cu nr. cadastral , cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități, sau*
 - *validarea (recunoașterea) creanței în mărime de „x” MDL/EUR creanță chirografară, cât și a creanței în mărime de „x” MDL/EUR, creanță chirografară de rang inferior, constituită din penalități.*
- p) *lista actelor anexate*.

- *Extrase registru ASP (creditor);*
- *documente ce adeveresc obligațiile debitorului față de creditor;*
- *documente ce adeveresc mărimea obligațiilor debitorului față de creditor;*
- *documente ce adeveresc scadența obligațiilor debitorului față de creditor;*
- *documente ce adeveresc temeiul intentării procedurii de insolvabilitate față de debitor;*
- *dovada achitării taxei de stat și taxei de timbru.*

Asemenea structură va asigura verificarea corespunzătoare de către administrator a cererii pentru introducerea în tabelul definitiv al creanțelor, dar și examinarea corespunzătoare a eventualelor contestații.

Reieșind din cele expuse concluzionăm cu certitudine că înaintarea creanțelor în procedura de insolvabilitate contra debitorului insolubil pot fi făcut cel puțin în trei modalități:

- a) prin înaintarea acestora în cererea introductivă;*
- b) prin formularea unei referințe/cereri de alăturare;*
- c) prin înaintarea unei cereri de admitere a creanței;*

REFERINȚE

1. Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012. În Monitorul Oficial nr.193-197 art.663 din 14.09.2012.
2. Codul de procedură civilă nr. 225-XV din 30.05.2003. În Monitorul Oficial al R.Moldova nr.111-115 art.451 din 12.06.2003.